

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001291

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорищев Іван Петрович

2. Ivan P. Fedoryshchev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-8189-7450

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 081 Право

Дата захисту: 23-05-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12894

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.85.51

Тема дисертації:

1. Методика розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу
2. Methodology for investigating threats or violence for the benefit of a law enforcement agency

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні визначено процесуальні, криміналістичні та практичні аспекти методики розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу, зокрема документування погроз потерпілим, вчинених у різний спосіб, особливості розслідування вказаного злочину вчиненого із застосуванням засобів електронної комунікації, шляхом наїзду на працівника правоохоронного органу транспортним засобом, вчинених організованими злочинними групами тощо. Зокрема, проаналізовано теоретичні передумови формування криміналістичної характеристики погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Визначено, що криміналістична характеристика як базова складова методики розслідування уже на початковому етапі слідства дозволяє слідчому оперативно встановити невідомі елементи у разі володіння інформацією про взаємозв'язки вказаних елементів. Розуміння структури криміналістичної характеристики конкретного виду злочину забезпечує оперативність реагування, ефективність розслідування й оптимальну організацію органів слідства. Сформовано елементи криміналістичної характеристики погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу до яких

віднесено: обстановку, час і місце вчинення злочину; спосіб готування, вчинення та приховування злочину; особу потерпілого; особу злочинця; мотив і мету вчинення злочину; знаряддя, засоби та сліди вчинення злочину. Доведено важливість встановлених елементів, охарактеризовано їх суть, кореляцію між собою та практичну значущість під час розслідування злочинів досліджуваної категорії. Розкрито зміст елементів криміналістичної характеристики погрози або насильства щодо працівника правоохоронного через призму механізму злочину. Під час формування якого приділено особливу увагу характеристиці елементів складу злочину, передбаченого ч. 4 ст. 345 КК України, у зв'язку із їхньою суспільною небезпекою. Визначено, що до змісту обстановки погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу належать: місце події, час, ситуація контакту між працівником поліції та правопорушником, стан особи, яка вчиняє злочин, характер дій правопорушника, наявність свідків або засобів відеофіксації. Аргументовано, що обстановка вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу є фактором, що впливає на кваліфікацію злочину, доказову базу та тактику розслідування. Встановлено, що до найпоширеніших способів приховування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу відносяться: втеча правопорушника з місця вчинення злочину; приховування знарядь злочину; створення алібі; вплив на потерпілих і свідків; ухилення від явки до органу досудового розслідування; надання неправдивих показань свідками, які є родичами чи близькими особами правопорушника. Щодо встановлення фактів приховування при вчиненні вказаних злочинів членами організованих злочинних груп, то слідчому слід звертати увагу на організатора та пособника, як відповідальних за приховування осіб у складі організованої групи та близьких осіб членів ОЗГ, які також можуть приховувати речові докази. Охарактеризовано типових потерпілих у злочинах, відповідальність за які передбачена ст. 345 КК України залежно від обставин вчинення вказаних злочинів. Запропоновано розширити поняття «близький родич» у диспозиціях чч. 1, 2, 3 ст. 345 КК України, зокрема, включити поняття «близька особа», під якою розуміти членів сім'ї, родичів (зокрема, родичів чоловіка, дружини, вітчима, мачуху, пасинка, падчерку, батька та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювача та усиновленого, опікуна та піклувальника, особу, яка перебуває під опікою або піклуванням, нареченого, наречену, осіб, які перебувають в інших близьких відносинах та у чийй долі зацікавлені в силу того, що підтримують із ними тісне особисте спілкування або особи благополуччя яких в силу обставин, що склалися має особливе значення, а також колишніх осіб, з усіх перерахованих. Встановлено, що особі злочинця притаманні такі характеристики: чоловік, віком від 18 до 54 років, який переважно не працює та не навчається або має неофіційне працевлаштування. Переважно попередньо засуджений, часто перебуває у стані алкогольного сп'яніння, що вказує на спонтанний, емоційно зумовлений характер вчинення злочину (переважно з хуліганських мотивів), що може мати соціальну природу як реагування на попередній ненайкращий невдалий досвід чи конфлікти з представниками правоохоронних органів.

2. The dissertation research examines the procedural, forensic, and practical aspects of the methodology for investigating threats or violence against a law enforcement officer, including, in particular, the documentation of threats made against victims by various means, the specific features of investigating the said offence when committed through the use of electronic communications, by deliberately striking a law enforcement officer with a vehicle, and when committed by organized criminal groups, etc. In particular, the theoretical prerequisites for the formation of the forensic characterization of threats or violence against a law enforcement officer are analyzed. It is determined that forensic characterization, as a fundamental component of the investigation methodology, already at the initial stage of the pretrial investigation enables the investigator to promptly establish unknown elements provided there is information about the interrelations between such elements. Understanding the structure of the forensic characterization of a particular type of criminal offence ensures prompt response, effectiveness of the investigation, and optimal organization of investigative bodies. The elements of the forensic characterization of threats or violence against a law enforcement officer have been developed, including: the setting, time, and place of commission of the offence; the method of preparation, commission, and concealment of the offence; the victim's identity; the offender's identity; the motive and purpose of the offence; as well as the instruments, means, and traces of the offence. The importance of these elements has been substantiated, their essence and interrelation have been characterized, and their practical significance in the investigation of offences

of the relevant category has been demonstrated. The content of the elements of the forensic characterization of threats or violence against a law enforcement officer is examined through the lens of the offence mechanism. In the course of its formation, particular attention is paid to the characteristics of the constituent elements of the offence provided for in Part 4 of Article 345 of the Criminal Code of Ukraine, in view of their social danger. It is established that the setting of threats or violence against a law enforcement officer includes: the place of the incident, the time, the circumstances of contact between the police officer and the offender, the condition of the offender, the nature of the offender's actions, and the presence of witnesses or video recording devices. It is argued that the setting of the commission of threats or violence against a law enforcement officer is a factor influencing the legal classification of the offence, the evidentiary basis, and the investigation tactics. It has been established that the most common methods of concealing threats or violence against a law enforcement officer include: the offender fleeing the scene; concealment of instruments of the offence; fabrication of an alibi; influencing victims and witnesses; evasion of appearance before the pre-trial investigation body; and providing false testimony by witnesses who are relatives or close associates of the offender. When establishing the facts of concealment in offences committed by members of organized criminal groups, the investigator should pay particular attention to the organizer and accomplices, who are responsible for concealment within the group, as well as to close associates of group members who may also conceal material evidence. Typical victims of offences under Article 345 of the Criminal Code of Ukraine are characterized depending on the circumstances of the offence. It is proposed to expand the concept of "close relative" in the dispositions of Parts 1, 2, and 3 of Article 345 of the Criminal Code of Ukraine by including the notion of a "close person," defined as family members and relatives (including relatives of a spouse, stepfather, stepmother, stepson, stepdaughter, parents of a spouse, adoptive parents and adopted persons, guardians and wards, a person under guardianship or custody, a fiancé or fiancée, persons in other close relationships, as well as persons whose welfare is of particular significance due to close personal ties, including former such persons). It has been established that the offender under Article 345 of the Criminal Code of Ukraine typically possesses the following characteristics: a male aged between 18 and 54, who is generally unemployed or not engaged in formal education, or has informal employment. Such persons are often previously convicted and frequently in a state of alcohol intoxication, indicating a spontaneous, emotionally driven nature of the offence (often motivated by hooliganism), which may have a social basis as a reaction to prior negative experiences or conflicts with law enforcement representatives.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Федорищев І. П. Елементи криміналістичної характеристики погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2023. №2 (101). С. 288-300.
- Fedorishchev I. Expert Investigations in Criminal Proceedings, Liability For Which Is Provided By Art. 345 Of Criminal Code of Ukraine. Archives of Criminology and Forensic Sciences. 2023. № 2 (8). P. 139-147.
- Федорищев І. П. Потерпілі від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу: перспективи розширення переліку осіб. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2024. №1 (31). С. 102-115.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гусева Влада Олександрівна

2. Vlada O. Husieva

Кваліфікація: Доктор юридичних наук, професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8614-1573

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Аркуша Лариса Ігорівна

2. Larysa Arkusha

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спіцина Ганна Олександрівна
2. Hanna O. Spitsyna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9131-0642

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса" Міністерства юстиції України

Код за ЄДРПОУ: 02883133

Місцезнаходження: вул. Золочівська, Харків, Харківський р-н., 61177, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарова Олена Павлівна
2. Olena P. Makarova

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5480-5942

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кікінчук Василь Васильович
2. Vasyl Kikinchuk

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Василенко Віктор Михайлович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Василенко Віктор Михайлович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна